

توصیه رئیس سابق امور مجامع اوپک به دولت دوازدهم در گفت‌وگو با «شرق»

روحانی به چین نزدیک شود

علیرضا آیدین، رئیس سابق امور مجامع اوپک

تولید آمریکا را (اعلام می‌کند) و معامله‌کنندگان در بازارهای فیزیکی و کاغذی همگی روی قیمت‌های نفت اثرگذارند.

اشاره کردید در سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ با کاهش سرمایه‌گذاری روبه‌رو بودیم. این روند با اصلاح رویه اوپک روی بازار تأثیر گذاشته؟

کاهش سرمایه‌گذاری هنوز ادامه دارد. اگر شرکت‌های بزرگ احساس کنند کفی برای قیمت‌ها ایجاد شده ممکن است آرام‌آرام به سمت سرمایه‌گذاری‌کردن در سطح بالاتر برگردند.

یعنی اکنون از سرعت کاهش کاسته می‌شود؟

بله، آن سرعت دیگر نیست چون یک مقدار اعتماد ایجاد شده که اوپک و بخشی از غیراوپکی‌ها تصمیم گرفته‌اند تولید را کاهش دهند و به این تصمیم پایبند باشند و قیمت‌ها می‌تواند حدود ۵۵ دلار تثبیت شود.

روند تقاضا نسبت به گذشته تغییر نمی‌کند؟

وقتی قیمت‌ها کم می‌شود به طور طبیعی پیش‌بینی می‌شود تقاضا باید بالا برود که در سال ۲۰۱۶ این اتفاق افتاد و تقریباً در سطح دنیا رشد تقاضای حدود دو میلیون بشکه در روز را شاهد بودیم. ولی برای بعد از این به‌طور متوسط پیش‌بینی می‌شود تقاضا در دنیا شاید کمی بیشتر از یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه در روز باشد. اینها افزایش سالانه است. تقاضا متأثر است از عوامل مختلف که یکی از آنها رشد اقتصادی است. کشورهایی که رشد اقتصادی بالا و جمعیت بالایی هم دارند، تقاضایشان بالاست. در نتیجه مهم‌ترین کشورها از این نظر چین و هند هستند و عمده‌ترین افزایش هم مربوط به آسیاست. در اروپا با وجود اینکه جمعیت زیادی دارد، اما این جمعیت، جمعیت جوانی نیست و به دلیل اینکه رشد اقتصادی بالایی هم ندارند، در نتیجه برای نفت با تقاضای ثابت می‌بینید یا تقاضای در حال کاهش. مثلاً الان پیش‌بینی می‌شود روزی ۲۰۰ هزار بشکه از تقاضا در اروپا کم شود چون اینها مسئله بهینه‌سازی را دائمی دنبال می‌کنند. یعنی بعد است افزایش تقاضای قابل‌توجهی در کشورهای پیشرفته عضو OECD را شاهد باشیم. این افزایش تقاضا معطوف به کشورهایی خواهد بود که عمداً در حال توسعه، یا رشد اقتصادی بالا هستند. برای سال‌های طولانی چین نقش اول را بازی می‌کرد اما پیش‌بینی می‌شود سرعت رشد تقاضای نفت این کشور هم رو به کاهش بگذارد.

کدام کشور پیشرو خواهد بود؟

هند. چین به مدت ۲۰ سال، بخش صنعتی خود را برای صادرات و همین‌طور ساخت زیرساخت‌ها تقویت کرد. همه اینها تقاضای بالای نفت را ایجاد کرد اما کم‌کم پس از گذر از رشد بالا به دلیل صادرات کالاهای مختلف، چین کم‌کم به سمت افزایش تقاضای داخلی و بخش خدمات تمایل پیدا کرده است که تقاضا برای نفت را کم می‌کند و درصـد رشد تقاضای نفت آن کشور را کاهش خواهد داد. درحالی‌که هند هم جمعیت زیاد و هم رشد اقتصادی بالایی دارد و پیش‌بینی می‌شود برای چندین سال آینده رشد تقاضای نفت در آن کشور بالا خواهد بود. یادمان نرود چینی‌ها علاقه‌مند به استفاده از سایر منابع انرژی و منابع قابل تجدید شده‌اند و روی اینها کار می‌کنند که این هم می‌تواند روی تقاضا تأثیر منفی بگذارد اما ما می‌توانیم روی افزایش سالانه تقاضای جهانی ۱.۲ میلیون بشکه در سال‌های بعد حساب کنیم. بعدی است رشد دو میلیون بشکه در سال ۲۰۱۵ و ۱.۶ میلیون بشکه در سال ۲۰۱۶ تکرار شود. تقاضای چین هنوز هم بالاست و درحال حاضر بزرگ‌ترین واردکننده نفت دنیا محسوب می‌شود، اما سرعت رشدش کاهش پیدا خواهد کرد. در کشورهای اروپایی هم این روند یا به سمت ثبات یا کاهش تقاضا خواهد بود.

با ادامه این روند آیا می‌توان گفت سیاست کاهش نفت فعلی باز هم مورد حمایت اعضای اوپک قرار گیرد؟
اگر با اعضای اوپک صحبت کنید خیلی امیدوار هستند تصمیمی که سال گذشته گرفتند و تمدید کرده‌اند و قرار است تا مارس ۲۰۱۸ ادامه پیدا کند، توازن بین عرضه و تقاضا در بازار ایجاد کند و مازاد ذخیره، که در سال‌های ۲۰۱۵ – ۲۰۱۶ خیلی زیاد شده بود با کاهش تولید، کاهش یابد. اکنون این مازاد ذخایر در اروپا و آسیا بسیار کم شده و در آمریکا هم در حال کاهش است. اعضا امیدوارند این روند کاهش ذخایر مازاد نفتی تا سال ۲۰۱۸ ادامه یابد و برابری تقاضا و عرضه ایجاد شود و بعد از این احتیاجی به ادامه محدودیت تولید نفت اعضا نباشد. اما باید منتظر اجلاس آتی اوپک در تاریخ ۳۰ نوامبر امسال بود که آیا اعضا به تمدید توافق فعلی بعد از مارس ۲۰۱۸ رای خواهند داد یا خیر.

پیش‌بینی اعضای اوپک این است که سطح
اوپک و غیراوپک برای کاهش تولید نفت، قیمت‌ها خیلی سریع به حدود ۵۵-۶۰ دلار برسد که باید گفت در سطح بین‌المللی تصمیماتی مخالف افزایش قیمت‌ها نفت وجود دارد، بااین حال به‌نظر می‌رسد با وجود بحران‌های عظیمی که در سطح بین‌المللی وجود دارد، قیمت‌های نفت خیلی سریع عکس‌العمل نشان ندهد، چون به جز بازار فیزیکی نفت که عرضه و تقاضا و میزان ذخایر را شامل می‌شود هم مهم است. عوامل روانی و مسائل ژئوپلیتیک هم در بازار نفت به‌شدت مؤثر هستند و پیش‌بینی‌ها درباره آینده و نگرانی‌ها همه روی بازارهای کاغذی اثر می‌گذارد. اما می‌بینیم در ماه‌های اخیر بیشتر تلاش شده این مطالب خیلی اثرگذار نباشند. مثلاً وقتی در برهه‌ای مسائل سیاسی در خلیج‌فارس خیلی حاد شد، اگر پنج سال قبل بود ممکن بود به‌راحتی پنج دلار قیمت نفت را افزایش دهد، اما می‌بینیم این‌طور نیست و دست‌اندرکاران بازار نفت خیلی راحت از کنارش رد می‌شوند و بیشتر تأکید می‌شود روی اینکه هنوز ذخایر خیلی زیاد است. نشریات که در این زمینه کار می‌کنند و تخصصی هستند، تحلیلگران، آژانس‌های مهم مانند EIA) بخش اطلاعات وزارت انرژی آمریکا که هفتگی

نگاه هفته

ذخایر استراتژیک کشورهای صنعتی کاهش یافت

شانس نفتی آنگولا

هفته گذشته بازار نفت با افزایش قیمت‌ها مواجه بود و هر سه شاخص در محدوده ۵۰ دلار معامله شدند. تازه‌ترین گزارش ماهانه اوپک نشان می‌دهد که حجم ذخیره‌سازی‌های جهانی نفت رو به کاهش است و به نظر می‌رسد بازار در حال رسیدن به توازن است. همچنین آژانس بین‌المللی انرژی نیز در جدیدترین گزارش خود از احتمال افزایش تقاضا در بازار در پی کاهش ذخایر استراتژیک کشورهای صنعتی به دلیل توفان هاروی خبر داد که این خبر نیز بر افزایش قیمت‌ها اثرگذار بود.

۳ شاخص اصلی قیمت نفت

قیمت نفت «برنت دریای شمال» (Brent) در اواسط روز جمعه، پانزدهم سپتامبر، به ۵۵ دلار ۱۶ سنت رسید که نسبت به پایان هفته گذشته، ۴۳ سنت افزایش نشان می‌دهد. شاخص نفت «وست تگزاس اینترمدیت» (WTT) نیز در همین زمان ۴۹ دلار ۵۷ سنت معامله شد که نسبت به مدت مشابه هفته قبل، ۵۲ سنت افزایش یافته است. همچنین بنا بر گزارش دبیرخانه اوپک، قیمت سبد نفتی این سازمان (OPEC Reference Basket Price) - شامل میانگین ۱۴ قیمت نفت - در روز پنجشنبه، چهاردهم سپتامبر، به ۵۳ دلار ۶۳ سنت رسید که نسبت به روز مشابه هفته قبل، یک دلار ۱۵ سنت افزایش یافته است.

برآورد رشد تقاضای نفت از سوی ۲ نهاد